

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-112>

УДК 336.77:330.322.5(477)

ЕКОЛОГІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ. МЕХАНІЗМИ ЇХ ЗАЛУЧЕННЯ

ENVIRONMENTAL INVESTMENTS AS A STRATEGIC VECTOR FOR THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN CITIES. MECHANISMS FOR THEIR ATTRACTION

Куліш Ганна Ігорівна

аспірантка,

Київський національний економічний університет
імені Вадима ГетьманаORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8898-8037>**Kulish Hanna**Kyiv National University of Economics
named after Vadym Hetman

У статті розглянуто екологічні інвестиції як стратегічний вектор розвитку українських міст у контексті сталого розвитку та євроінтеграційного курсу держави. Визначено основні бар'єри на шляху залучення екологічних інвестицій: недосконалість нормативно-правової бази, обмеженість фінансових ресурсів, низька активність бізнесу та банківського сектору. Проаналізовано джерела фінансування екологічних проектів, зокрема можливості внутрішнього фінансування, міжнародної фінансової допомоги та державного-приватного партнерства. Обґрунтовано доцільність розвитку механізмів фінансової підтримки, адаптації банківської системи до принципів зеленої економіки та активізації участі муніципалітетів у міжнародних екологічних програмах. Запропоновано напрями вдосконалення механізмів залучення екологічних інвестицій для стимулювання економічного зростання міст України та підвищення їх стійкості.

Ключові слова: екологічні інвестиції, сталий розвиток, фінансові механізми, міський розвиток, державно-приватне партнерство, міжнародне фінансування, енергозбереження, управління відходами.

Environmental investments are becoming a key strategic component of sustainable development in Ukrainian cities, especially in the context of European integration and post-war recovery. This article analyzes institutional and financial aspects of environmental investment in Ukraine, identifies current challenges, and proposes ways to improve their efficiency. The topic is gaining urgency due to the need to strengthen local energy independence, improve public well-being, and minimize environmental risks amid rapid urbanization and accelerating climate change. The study is based on a systematic analysis of financial mechanisms and instruments used by Ukrainian municipalities, including local budgets, state support, commercial banking products, international donor assistance. Comparative and generalization methods are applied to identify trends and generate practical recommendations for enhancing the effectiveness of municipal environmental investment strategies. The results highlight significant limitations of internal financial resources due to wartime priorities, increased defense spending, and reduced local fiscal capacity. At the same time, international grants, concessional loans from global financial institutions, and PPPs are becoming more accessible. Ukrainian banks are gradually developing green financial instruments, and international donors offer technical and financial assistance within energy efficiency, decarbonization, and resilience programs. The article provides recommendations to improve municipal financial capacity, including strengthening legislative frameworks, introducing ESG-compliant tools, expanding green bond market. Emphasis is placed on aligning the banking sector with international sustainability standards and enhancing cooperation with foreign partners to unlock long-term green finance opportunities. The findings are relevant for municipalities, investors, policymakers, and financial institutions, involved in the transformation toward sustainable and climate-resilient urban development.

Keywords: environmental investments, sustainable development, financial mechanisms, urban development, public-private partnership, international financing, energy efficiency, waste management.

Постановка проблеми. Розвиток міст України супроводжується зростаючим антропогенним навантаженням на навколишнє середовище, що стає особливо актуальним у контексті урбанізації, кліматичних змін та наслідків війни. Це зумовлює нагальну потребу у впровадженні системних екологічних ініціатив, які дозволили б громадам перейти до сталого типу розвитку, що поєднає економічну доцільність з екологічною відповідальністю. Утім, впровадження таких ініціатив стримується низкою проблем. По-перше, відсутність ефективних механізмів залучення екологічних інвестицій перешкоджає реалізації навіть найперспективніших проєктів. По-друге, недостатня участь бізнесу, банків та міжнародних донорів у фінансуванні екологічних рішень гальмує екологічну трансформацію громад. Особливу складність становить те, що в умовах війни муніципалітети зазнали значних фінансових втрат. Скорочення доходів місцевих бюджетів, перенаправлення податкових надходжень до центрального бюджету, а також пріоритетність фінансування оборонного сектору створили ситуацію, коли екологічні ініціативи опинилися поза межами фінансової спроможності більшості громад. Також, існує проблема кадрової та інституційної неспроможності – відсутність фахівців у сфері зеленого фінансування, відсутність досвіду у підготовці грантових заявок, складність у дотриманні міжнародних екологічних стандартів, що є обов'язковими для залучення донорських коштів. Варто зазначити, що значна частина муніципалітетів не має чіткого бачення або стратегії екологічного розвитку, що ускладнює формування інвестиційно-привабливих проєктів. Крім того, існуюча нормативно-правова база не завжди відповідає викликам екологічної трансформації, що вимагає її глибокого перегляду. Таким чином, формулювання ефективних фінансових та інституційних механізмів екологічних інвестицій постає як пріоритетне завдання для українських громад, які прагнуть забезпечити своє майбутнє через сталий розвиток, енергетичну незалежність і підвищення якості життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні тема екологічних інвестицій щорічно набирає оборотів актуальності, адже враховуючи фінансові прогалини муніципалітетів та відсутність інвестицій на капітальні цілі, муніципалітети активно шукають нові шляхи залучення коштів для розвитку. Дана тематика розглядається у публікаціях Музиченко-

Козловської О. В. [1, с. 203–216], у своїй статті авторка висвітлює стратегії розвитку екологічного інвестування в Україні, зокрема в умовах відбудови після воєнних дій. Музиченко-Козловська пропонує визначення екологічних ("зелених") інвестицій та окреслює заходи цільової програми для стимулювання таких інвестицій на всіх етапах виробництва. Основною проблематикою, яка має відображення але не розкривається авторкою є необхідність залучення міжнародних інвестицій для відновлення інфраструктури з урахуванням принципів "зеленої" економіки. Проте детальний механізм залучення та ефективного використання цих інвестицій залишається нерозкритим. Ушенко Н. Тупік А. [2, с. 354–363], автори описують концепцію сталого розвитку міст України в контексті глобалізаційних процесів, порівнюючи зарубіжний та вітчизняний досвід. Пропонується структурно-функціональна модель сталого розвитку, яка враховує економічні, соціальні, екологічні аспекти. Проте, незважаючи на детальний аналіз та пропозиції, у статті відсутні конкретні механізми, інструменти для практичного впровадження запропонованої моделі сталого розвитку в українських містах. Також, відсутня інформація, щодо механізмів фінансової підтримки впровадження вищезазначених заходів. Верстюк А. В. [3, с. 33–39], у статті аналізується фінансово-інвестиційне забезпечення еколого-економічного зростання України в умовах війни та післявоєнної відбудови. Основний акцент на тому, що повномасштабне вторгнення Росії спричинило зміщення бюджетних пріоритетів на оборону, що значно обмежило фінансування екологічних ініціатив (як правило, це капітальні інвестиції муніципалітетів які з початку війни взагалі не фінансуються). У зв'язку з цим підкреслюється необхідність розробки нових фінансових механізмів, зокрема секторально-галузевої та просторово-територіальної моделей, які дозволять ефективно залучати інвестиції та міжнародну підтримку для сталого розвитку. Але як і у попередніх статтях, автор не розглядає можливості залучення бізнесу, наприклад, через зелені облігації, ESG-інвестиції та корпоративні фонди сталого розвитку. Не аналізується потенціал муніципалітетів, щодо розширення фінансових можливостей. Житар М. О. [4], у статті автор досліджує концепцію стійкого фінансування та зеленого банкінгу в Україні, акцентуючи увагу на адаптації фінансових установ до екологічних стандартів та підтримці екологічно чистих проєктів.

Підкреслюється важливість впровадження зеленого банкінгу, але не розкривають детально, як саме українські банки можуть інтегрувати ці практики в існуючу фінансову систему та які конкретні кроки необхідні для цього. Адже саме це є досить ключовим фактором до розвитку міст України безпосередньо, адже за рахунок банківської підтримки подібних програм, можливий подальший розвиток. Підсумовуючи, науковці акцентують увагу у вивченні можливостей розвитку екологічних інвестицій в Україні, особливо в умовах післявоєнного відновлення. Дослідники аналізують стратегії, моделі та фінансово-інвестиційні механізми для забезпечення сталого розвитку українських міст. Висвітлюється необхідність залучення міжнародного фінансування, адаптації банківської системи до екологічних стандартів та розробки ефективних механізмів залучення капіталу. Але разом з тим, лишається головне питання – інвестиції.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Основні проблеми, які залишаються нерозкритими або потребують подальшого дослідження: відсутність детального механізму залучення міжнародних екологічних інвестицій; невизначеність щодо фінансових інструментів для практичного впровадження сталого розвитку в містах; обмеженість аналізу можливостей бізнесу у фінансуванні екологічних ініціатив (зелені облігації, ESG-інвестиції тощо); недостатня увага до ролі банків у впровадженні зеленого.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз інституційних та фінансових аспектів екологічних інвестицій в Україні, а також визначення шляхів підвищення їх ефективності шляхом удосконалення фінансових механізмів, розширення можливостей міжнародної співпраці та активізації участі бізнесу у розвитку екологічних проектів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом останніх років питання екологічних інвестицій набуває все більшої актуальності. Про це свідчать численні праці науковців та міжнародних організацій. Поняття «екологічні інвестиції» зустрічається у працях Латишевої О. В., яка трактує поняття наступним чином: «Екологічні інвестиції представляють собою всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються у господарську діяльність і спрямованих на зменшення антропогенної дії на навколишнє середовище, зниження екодеструктивного

впливу процесів виробництва, споживання та утилізації товарів та послуг; збереження, раціональне використання природних ресурсів та покращення природно-ресурсного потенціалу територій; забезпечення екологічної безпеки країни, внаслідок яких досягаються екологічний, соціальний та економічний результати» [5, с. 59–65]; Андреевої Н. М. «екологічними інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в народногосподарський обіг, основною метою яких є запобігання, обмеження й усунення деструктивного впливу на навколишнє природне середовище» [6, с. 314–320]; Житар М. О. пропонує більш фінансово орієнтоване визначення: «екологічні інвестиції – це вкладення коштів у технології та виробничі процеси, що відповідають екологічним стандартам, забезпечують ефективне використання ресурсів і знижують викиди шкідливих речовин» [4]; Ушенко Н. та Тупік А. вважають екологічні інвестиції частиною концепції сталого розвитку міст, підкреслюючи їхню роль у формуванні екологічно безпечної міської інфраструктури, енергоефективного будівництва та впровадження низьковуглецевих технологій [2, с. 354–363]. Науковці трактують екологічні інвестиції як фінансові вкладення, спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля, впровадження ресурсозберігаючих технологій та розвиток "зеленої" економіки. Визначення можуть відрізнятися залежно від акценту на фінансову, технологічну чи стратегічну складову. Децентралізація 2014 року значно посилила громади надавши їм фінансову незалежність (можливість акумулювати більше фінансових ресурсів за рахунок надходження ПДФО, акцизного податку та плати за землю; можливість самостійно приймати рішення, щодо інвестицій не чекаючи на дозвіл центрального органу влади), розвиток інфраструктури та покращення якості надання послуг, розвиток комунальних підприємств, тощо. З 2014 року по 2022 рік громади акумулювали достатню кількість коштів для покриття не тільки операційних витрат, а й капітальних. Але з початком війни, ситуація кардинально змінилася. Податок на дохід з фізичних осіб знову перераховується на користь державного бюджету, що в середньому скоротило надходження місцевих бюджетів на 50–70% щорічно можливість до інвестицій та знизило до нуля. Основний акцент витрат місцевих бюджетів – поточні. Регулярні та довготривалі блекаути показали залежність громад від централізованої елек-

троенергії, тепла та водозабезпечення і відсутність повної автономії. На мою думку, саме останній фактор став тією рушійною силою до переходу на альтернативні джерела енергії та забезпечення. Громади почали розробляти сталі плани розвитку на майбутнє, шукати альтернативні джерела залучення фінансових інвестицій (державні джерела фінансування, міжнародні гранти та фінансова допомога). В теперішніх умовах екологічні інвестиції для громад – вектор розвитку, який сприяє економічному зростанню, підвищенню якості життя мешканців та сталому майбутньому. Екологічні інвестиції це перш за все проєкція на майбутнє, яке дасть змогу громадам: 1) перейти до сталої економіки (економіка розвивається з мінімальною шкодою довкіллю, використовуючи циркулярні моделі (мінімізація відходів, повторне використання ресурсів); 2) підвищити фінансову незалежність (автономія за рахунок відновлювальних джерел енергії, ефективне управління відходами дозволить громаді зменшити витрати та акумулювати додаткові джерела доходів); 3) скоротити енергетичну залежність від централізованих джерел (інвестиції у сонячну, вітрову та біоенергетику, стають менш залежними від традиційних енергоносіїв, що особливо важливо в умовах енергетичної кризи); 4) інтеграції до європейських стандартів (екологічні реформи є частиною євроінтеграційного курсу України); 5) забезпечити комфортні та безпечні умови для свої громадян. Кожні екологічні інвестиції включають і фінансову складову. Саме тут і постає питання фінансових механізмів реалізації цих ініціатив. Основні джерела фінансування можна виділити в дві групи: внутрішні джерела фінансування та зовнішні джерела фінансування.

Внутрішні джерела фінансування:

1) місцевий бюджет громади. Видатки на інвестиційні проєкти можуть бути профінансовані виключно з видатків спеціального фонду. З початку війни, ця стаття зазнала критичного скорочення та складає до 10% від загальної структури витрат по усім муніципалітетах (всі витрати спрямовуються виключно на покриття поточних потреб). Додатковий тиск на дохідну частину бюджетів муніципалітетів мало перенаправлення частини ПДФО (податок на дохід фізичних осіб) до державного бюджету, що у відсотковому співвідношенні складає 40-60% від загальних доходів; 2) державні субвенції та програми. Ці джерела представляють собою цільове фінансування з державного бюджету місцевим бюджетам

(субвенції на енергоефективність, субвенції на модернізацію житлово-комунального фонду, субвенції на модернізацію транспорту тощо). Проте, з початку війни ці витрати досить «дозовані» та зазнали значного скорочення. Це зумовлено перерозподілом коштів на військові потреби та орієнтацією на зовнішню допомогу; 3) кредитні ресурси. Громади почали активно використовувати банківські кредити з 2019–2020 років. В таблиці нижче наведено детальний перелік основних банків-кредиторів та умов кредитування.

В таблиці наведено не всі банки, що мають відповідні продукти до підтримки громад, а лише ключові гравці на ринку які займають найбільшу частку (80–90%). Найбільшу частку станом на 01.01.2025 займає АТ «Ощадбанк – 60%. Основний фокус банки роблять на великих корпоративних боржників, переважно великі міста України (наприклад, Київ, Одеса, Львів, Дніпро). Це пов'язано переважно з тим, що такі міста мають стабільну фінансову модель та не потребують проведення більш глибокого аналізу. Проте, з 2024 року більшість банків має «оверол» ліквідності і виникає питання, куди ж інвестувати. Саме тут, і виникає ідея до створення нових банківських продуктів для нарощення кредитного портфелю і банки починають цікавитися не тільки великими містами, а й містечками, селами і комунальними підприємствами. Всі вони потребують інвестицій до відновлення регіонів, забезпечення автономності, підвищення енергоефективності, тощо.

Зовнішні джерела фінансування: 1) міжнародні донорські програми (гранти). Вони представляють собою безповоротну допомогу, яка може надаватися у грошовій, матеріально-технічній, консультаційній формі громадам іноземними урядами, міжнародними організаціями або фондами, що сприяють захисту довкілля, покращенню екологічної ситуації, забезпечення регіону відновлювальними джерелами енергії та сталому розвитку. Ключовими донорами є ЄС (програми U-LEAD, NEFCO, Green Cities), Світовий банк, GEF, GIZ, UNDP, інш; 2) кредитні ресурси. На відміну від грантів, кредити від зовнішніх донорів залучаються на умовах класичних принципів банківських кредитів (платність, строковість, повернення, забезпеченість, цільовий характер). Кредити, що залучаються від міжнародних фінансових установ мають відповідати принципам сталого розвитку, зокрема:

– таксономії ЄС (проєкт має відповідати хоча б одній з шести екологічних цілей:

Таблиця 1

Огляд банківських кредитних інструментів для фінансування проєктів громад

Банк	Тип проєктів	Строк кредитування	Особливості
Укргазбанк	Екологія, енергоефективність, відновлювальні джерела енергії (ВДЕ)	до 10 років	Партнери NEFCO, GGF, Green City Loan. Швидке погодження запиту, відсутність застави.
Ощадбанк	Інфраструктура, енергетика, енергоефективність, проєкти зеленої генерації	до 5 років	Відсутність застави
Укрексімбанк	Енергоефективність обладнання, заміна і відновлення транспортного парку. Будівництво укріплень, модернізація та утеплення комунальних об'єктів, інфраструктура	до 10 років	Спільний проєкт з Мінфіном, щодо проведення навчання для муніципалітетів у залученні кредитів. Відсутність забезпечення. Спільні проєкти з EIB, KfW.
Приватбанк	Енергоефективність	до 5 років	Відсутність застави
Сенс Банк	Енергоефективність	до 6 років	Швидкість прийняття рішення

Джерело: сформовано автором

пом'якшення зміни клімату, адаптація до кліматичних змін, сталий захист водних і морських ресурсів, циркулярна економіка, запобігання забрудненню, збереження біорізноманіття; не шкодити жодній з інших цілей; в проєкті має бути дотримано мінімальних соціальних та управлінських стандартів);

- ESG-принципам (проєкт має бути екологічно безпечним, соціально корисним та мати прозоре управління;

- зеленим фінансовим рамкам (проєкт має бути частиною стратегії сталого розвитку регіону або відповідати критеріям «зеленого» фінансування).

До переліку обов'язкових умов кредитори включають: екологічну та соціальну оцінку проєкту (ESIA), дотримання політики екологічних норм, система прозорого управління та закупівель, регулярне звітування за соціальними та екологічними показниками протягом усього строку кредитування. Громади, які зацікавлені в отриманні кредиту, в обов'язковому порядку, повинні впровадити політику сталого розвитку. Основними кредиторами є ЄБРР, ЄІБ, Французький банк розвитку, Світовий банк, Німецький банк розвитку, Північна екологічна фінансова корпорація. Основними перевагами кредитів, що пропонують зовнішні інвестори є довший строк кредитування (до 25 років); гнучкі умови по «grace» періоду (погашення тіла з моменту повноцінного запуску проєкту); компенсація, у вигляді гранту, з підготовки технічної

документації проєкту; супровід і технічна підтримка протягом усього строку кредитування; 3) державно-приватне партнерство (ДПП). Довгострокова угода, за якої приватна компанія (інвестор) фінансує, будує або управляє екологічним об'єктом, а громада забезпечує часткову оплату (з бюджету або тарифу), підтримку проєкту, забезпечує попит на послуги з боку населення. Як правило, такі угоди укладаються до 30 років, після чого об'єкт інвестування може перейти у власність громади. Основними перевагами такого інвестування проєктів для громад є: зниження власних ризиків, покращення якості послуг, ефективне управління, доступ до сучасних технологій, не потрібно витрачати власний бюджет одразу. Основними компаніями інвесторами є: Veolia, Danpower, Clear Energy, AEG Power Solutions.

Виклики та перспективи. У процесі залучення екологічних інвестицій українські громади стикаються з низкою системних викликів. Основні з них включають: 1) Фінансові обмеження – зменшення доходів місцевих бюджетів через перенаправлення частини ПДФО до державного бюджету, що в середньому скорочує фінансову базу громад на 50–70%. 2) Обмеження у капітальних видатках – переважання поточних витрат над інвестиційними стримує реалізацію інфраструктурних проєктів. 3) Недостатній досвід взаємодії з донорами – громади часто не мають фахівців з розробки грантових заявок та оцінки впливу проєктів. 4) Високий рівень енергетичної

залежності – централізовані джерела енергії є ненадійними в умовах воєнних загроз.

Утім, існують і перспективи розвитку:

- 1) Розширення повноважень громад відповідно до змін у бюджетному законодавстві дозволяє активніше залучати зовнішні ресурси.
- 2) Інтерес банків до фінансування муніципалітетів зростає, зокрема через наявність вільної ліквідності та розвиток зеленого банкінгу.
- 3) Євроінтеграційний курс України створює передумови для запровадження нових інструментів, як-от зелені облігації, кліматичні кредити, ESG-фінансування.
- 4) Доступ до технічної допомоги, освітніх програм та цифрових інструментів дає змогу громадам удосконалити інституційну спроможність.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що екологічні інвестиції виступають не лише інструментом зменшення техногенного навантаження на довкілля, а й дієвим механізмом зміцнення економічної стійкості громад. В умовах війни та післявоєнного віднов-

лення, вони набувають ключового значення у формуванні стратегії розвитку міст. Практичні рекомендації: муніципалітети мають активізувати роботу з підготовки якісних проектних заявок, що відповідають міжнародним екологічним стандартам; варто створювати комунальні відділи сталого розвитку або екологічного інвестування; слід розвивати партнерства з приватним сектором через механізми державно-приватного партнерства. На рівні державної політики: необхідно адаптувати нормативно-правову базу до вимог «зеленої» економіки; розробити програми навчання для місцевої влади щодо управління екологічними фінансами; стимулювати створення банківських продуктів, орієнтованих на громади та їхні екологічні потреби. У стратегічній перспективі, екологічні інвестиції сприятимуть: зменшенню енергетичної залежності; підвищенню фінансової незалежності громад; розвитку сталих місцевих економік; інтеграції України в європейську екологічну політику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Музиченко-Козловська О. В. Стратегія розвитку екологічного інвестування в Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*, 2023. № 1 (9). С. 203–206.
2. Ушенко Н. Тупік А. Сталий розвиток міст України в умовах глобалізації: зарубіжні та вітчизняні підходи. *Scientific journal*, 2025. № 1. С. 354–363.
3. Верстяк А. В. Фінансово – інвестиційний механізм забезпечення сталого еколого – економічного зростання в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, 2023. С. 33–39.
4. Житар М. О. Стійке фінансування і зелений банкінг в Україні. *Економіка та суспільство*, 2024. № 62.
5. Латишева О. В. Екологічні інвестиції: Сучасний стан та перспективи їх впровадження в Україні для забезпечення сталого розвитку держави. *Економічний вісник Донбасу*, 2018. № 1(51). С. 59–65.
6. Андрєєва Н. М. Теоретичні основи екологізації інвестиційної діяльності в Україні. *Науковий вісник національного лісотехнічного університету України*, 2005. № 15. С. 314–320.

REFERENCES:

1. Muzychenko-Kozlovska O. V. (2023) Stratehiya rozvytku ekolohichnoho investuvannya v Ukraini [Strategy for the development of environmental investment in Ukraine]. *Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennya ta problemy rozvytku*, no. 1 (9), pp. 203–216. (in Ukrainian)
2. Ushchenko N., Tupik A. (2025) Stalyy rozvytok mist Ukrainy v umovakh hlobalizatsiyi: zarubizhni ta vitchyzniani pidkhody [Sustainable development of Ukrainian cities in the context of globalization: foreign and domestic approaches]. *Scientific journal*, no. 1, pp. 354–363. (in Ukrainian)
3. Verstyak A. V. (2023) Finansovo-investytsiynyy mekhanizm zabezpechennya staloho ekoloho-ekonomichnoho zrostantnya v Ukraini [Financial and investment mechanism for ensuring sustainable ecological and economic growth in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, pp. 33–39. (in Ukrainian)
4. Zhytar M. O. (2024) Stiyke finansuvannya i zelenyy bankinh v Ukraini [Sustainable financing and green banking in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 62. (in Ukrainian)
5. Latysheva O. V. (2018) Ekolohichni investytsiyi: suchasnyy stan ta perspektyvy yikh vprovadzhennya v Ukraini dlya zabezpechennya staloho rozvytku derzhavy [Environmental investments: current state and prospects for their implementation in Ukraine to ensure sustainable development of the state]. *Ekonomichnyy visnyk Donbasu*, no. 1 (51), pp. 59–65. (in Ukrainian)
6. Andreeva N. M. (2005) Teoretychni osnovy ekolohizatsiyi investytsiynoyi diyalnosti v Ukraini [Theoretical foundations of the greening of investment activity in Ukraine]. *Naukovyy visnyk natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy*, no. 15, pp. 314–320. (in Ukrainian)